



**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
v é g z é s e**

Az ügy száma: Mpk.X.10.116/2020/6.

A tanács tagjai: Dr. Hajdu Edit a tanács elnöke
Dr. Stark Marianna előadó bíró

Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A kérelmező: Magyar Köztisztviselők, Közalkalmazottak és Közszolgálati Dolgozók Szakszervezete (1146 Budapest, Abonyi út 31.) I. rendű Szociális Ágazatban Dolgozók Szakszervezete (2011 Budakalász, Magyar út 52.) II. rendű

A kérelmezők képviselője: Dr. Ferencz Jácint ügyvéd (9022 Győr, Szent István út 37. IV/7.) és
Dr. Trenyisán Máté ügyvéd (9021 Győr, Szent István út 37.)

A kérelmezett: Magyarország Kormánya (1055 Budapest, Kossuth tér 1–3.)

A kérelmezett képviselője: Dr. Borovszki Beáta kamarai jogtanácsos (1054 Budapest, Akadémia út 3.)

A nem peres eljárás tárgya: még elégséges szolgáltatás megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: kérelmezők

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Fővárosi Ítéltábla 1.Mpkf.35.044/2020/3.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 65.Mpk.50.059/2020/9.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 1.Mpkf.35.044/2020/3. számú végzését hatályon kívül helyezi, és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 65.Mpk.50.059/2020/9. számú végzését helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezettet, hogy 15 napon belül fizessen meg a kérelmezőknek 80.000 (nyolcvanezer) Ft együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Mpk.X.10.116/2020/6.

I n d o k o l á s

A tényállás

- [1] A kérelmező ágazati szakszervezetek 2019. december 17-én döntöttek a szociális ágazat különböző területeit érintő sztrájkkövetelések tárgyában. A sztrájk tervezett kezdő időpontjait 2020. február 12., 2020. március 13., 2020. április 1., 2020. május 13., 2020. június 10., 2020. július 15., 2020. augusztus 19., 2020. szeptember 16., 2020. október 21., 2020. november 18. és 2020. december 9. napjában jelölték meg. A 2020. évre irányadó sztrájkköveteléseket, valamint a még elégséges szolgáltatással kapcsolatos egyeztetésre vonatkozó felhívást és a kérelmezők ajánlatát még ugyanezen a napon átadták a kérelmezett részéről korábban kijelölt dr. Simon Attila István helyettes államtitkár részére.
- [2] A kérelmezett 2020. január 15-én a 2019. december 17-én átadott dokumentummal kapcsolatosan tájékoztatta a kérelmezőket arról, hogy a még elégséges szolgáltatások mértékére és feltételeire vonatkozó szakszervezeti javaslatot tárgyalásra alkalmatlannak tekinti. Álláspontja szerint tárgyalni a jogszabályban rögzített minimum feltételek alapulvételével lehet, és jelezte, hogy a még elégséges szolgáltatás mértékére és feltételeire vonatkozóan a kérelmezőktől újabb javaslatot szeretne kérni. A levél javasolta továbbá a kérelmezőknek, hogy 2020. február első hetében egy újabb személyes egyeztetést tartsanak.

A kérelem és az ellenkérelem

- [3] A kérelmezők 2020. február 6-án előterjesztett kérelmükben a sztrájkokról szóló 1989. évi VII. törvény (a továbbiakban: Sztrájkvtv.) 4. § (2) bekezdése alapján a még elégséges szolgáltatás megállapítását kérték a
- I. házi segítségnyújtás
 - II. jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és diszpécsterszolgálat
 - III. hajléktalanok nappali ellátása
 - IV. személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális alapszolgáltatás
 - V. személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátás
 - VI. Család és Gyermejkölési Szolgálatokban és Központokban, valamint
 - VII. gyermekvédelmi szakszolgáltatás területén legfeljebb 2 órás, 2 órát meghaladó, illetve 1-5 napos sztrájk esetén, továbbá 5 napot meghaladó sztrájk tekintetében. A kérelmezők költség iránti kérelmet is előterjesztettek.
- [4] A kérelmezők álláspontja szerint az élethez, a testi épséghez és egészséghez való jog sérelme nélkül is lehetséges a szociális ágazatban a sztrájkhoz való alkotmányos jog gyakorlása, így lehetőség van a még elégséges szolgáltatás mértékének jogszabályi szint alatt történő meghatározására. A sztrájkjog gyakorlásának egyes kérdéséről szóló 1/2013. (IV.8.) KMK vélemény II/3. pont (2) bekezdésére hivatkoztak, arra, hogy a még elégséges szolgáltatásról való egyeztetés nem irányulhat a sztrájk megakadályozására teljesíthetetlen, a sztrájk célját ellehetetlenítő ajánlat tételével. A Sztrájkvtv. alapján a szociális ágazatban nem tilos a sztrájk, a kérelmezett értelmezése szerinti álláspont azonban elvenné a sztrájkjogot az ágazat dolgozóitól.
- [5] A kérelmezett a kérelem elutasítását kérte. Ellenkérelmében szakmai észrevételeket fogalmazott meg, azonban a még elégséges szolgáltatásra nézve ajánlatot nem tett. Álláspontja szerint a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi területen a még elégséges szolgáltatások körét a vonatkozó jogszabályokban foglaltak és az egyes szakmai előírások teljes körű betartásában látja megvalósulni, mivel az ellátott csoportok életét, egészségét és testi épségét szinte

Mpk.X.10.116/2020/6.

valamennyi tevékenység akár csak részleges felfüggesztése is közvetlenül és súlyosan veszélyezteti. A munkabeszüntetés körét egyedül az egyes területek adminisztratív feladatainak felfüggesztésében tartja elképzelhetőnek, azzal, hogy az adminisztráció egyes elemeinek elmaradása azonban a fenntartó számára olyan helyzetet okozhat, ami finanszírozás kieséséhez vezet, és így további fenntartási nehézségeket okozhat. A kérelmezett azzal is érvelt, hogy a szociális ellátórendszer ellátottai olyan rászoruló személyek, akik életkoruk, egészségi vagy mentális állapotuk, illetve más okból származó problémáik miatt lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartására korlátozottan vagy egyáltalán nem képesek. Az állam és az önkormányzat feladatellátásának lényege pontosan ezeknek a már válsághelyzetben lévő embereknek a segítése vagy gondozása. Ezért a kérelmezők által tervezett munkabeszüntetés a kérelmezett jogi álláspontja szerint jelentős érdeksérelmet, sőt alapjog sérelmet is okozhat, nem csupán az állami és az önkormányzati, hanem az egyházi és civil fenntartású intézményekben, szolgálatokban is, mivel a rászoruló személyek, ellátottak életét, egészségét és testi épségét veszélyeztető helyzetet eredményezhet.

- [6] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság Mpk.20.036/2020/7. számú végzésével az eljárást megszüntette a kérelem idő előttiségre hivatkozva. A Fővárosi Törvényszék 4.Mpkf.690.025/2020/4. számú végzésével az elsőfokú végzést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új, a kérelem elbírálását célzó eljárás lefolytatására utasította.
- [7] A kérelmezett a megismételt eljárásban 2020. március 13-án érkezett beadványában valamennyi korábbi érve fenntartása mellett előadta, hogy az életet és vagyónbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humán járvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről szóló 41/2020 (III.11.) Korm rendelettel bevezetett különleges jogrend alapján álláspontja szerint a kérelmezők által kezdeményezett sztrájknak alkotmányos akadálya van, különös tekintettel arra, hogy a sztrájkra készülődő szociális dolgozók éppen a járvánnyal leginkább veszélyeztetett, többségében krónikus betegséggel küzdő népesség (idősek, ellátásra szorulóak) ellátásában dolgoznak, így egy esetleges sztrájk éppen ezen személyek életét, egészségét, vagy testi épségét veszélyeztetné közvetlen módon. Ezért álláspontja szerint a kérelmezők által bejelentett sztrájknak a különleges jogrend ideje alatt történő megtartása jogellenesnek minősül, így a megismételt elsőfokú eljárás is okafogyottá vált, mert a bejelentett sztrájknapokra vonatkozóan a még elégséges szolgáltatás mértéke nem állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság határozata

- [8] Az elsőfokú bíróság a kérelmezők kérelmét túlnyomórészt megalapozottnak találta. Megállapította, hogy a kérelmezők által a kérelmükben megjelölt időpontokban megtartani tervezett sztrájkok ideje alatt a szociális és gyermekvédelmi területen a még elégséges szolgáltatás a következő:

I. A még elégséges szolgáltatás a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális alapszolgáltatást biztosító szolgáltatónál – házi segítségnyújtásban:

1. Legfeljebb 2 órás vagy figyelmeztető sztrájk alkalmával

a) a munkáltatóval egyeztetve előzetesen meg kell jelölni gondozónként azokat az ellátottakat, akinek az ellátása elmarad a 2 órás időtartam figyelembe vételével.

A gondozottat és hozzátartozóját a szolgáltató a helyileg szokásos módon, előzetesen tájékoztatni kell a szolgáltatás sztrájk miatti elmaradásáról, a sztrájk időtartamáról, az elégséges szolgáltatás terjedelméről.

A sztrájk alatti szolgáltatás terjedelme:

Mpk.X.10.116/2020/6.

Az életet veszélyeztető helyzet kialakulása elkerülésének biztosítása.

– segítségnyújtás veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában,

– ügyintézés az ellátott érdekeinek védelmében (halaszthatatlan esetben)

– ágyazás, ágyneműcsere (amennyiben váladékkal szennyezett)

– gyógyszer adagolása, gyógyszerelés monitorozása

– vérnyomás és vércukor mérése rosszullet vagy annak gyanúja esetén

– a házi orvos írásos rendelésén alapuló terápia követése (a tevékenység elvégzéséhez való kompetencia határáig)

b) Az életet, az egészséget, a testi épséget vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztető helyzet megelőzését biztosító ellátás:

(1) a házi gondozó a szokott időpontban megjelenik az igénybe vevő lakóhelyén.

(2) segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőt érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében

(3) akut rosszullet kezelése a helyben szokásos eljárásrendnek megfelelően, orvos értesítése

(4) az orvos által kötelezően előírt, szigorú időponthoz kötött ápolási feladatok elvégzése

c) Az egészséget veszélyeztető helyzet (krízis) esetén az életmentő, illetve a további súlyos vagy maradandó egészségkárosodás megelőzését biztosító ellátás:

(1) segítségnyújtás a kialakult veszélyhelyzet elhárításában

(2) orvos, mentő hívása

(3) a helyzetnek megfelelő helyi eljárásrend (protokoll) betartása

(4) az orvosi utasítás végrehajtása

d) Az életet, a testi épséget vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztető helyzet esetén, a kialakult helyzetnek megfelelően:

(1) a helyben alkalmazott szabályzat szerinti eljárásrend maradéktalan betartása (pl. tűzriadó, kiürítési terv)

(2) a tűzoltóság, rendőrség hívása

e) Gondozási napló vezetése

(1) a gondozási naplóba bejegyzésre kerül a sztrájk ténye és ideje

(2) a sztrájk ténye műszakonként bejegyzésre kerül, amennyiben több műszakon át tart.

(3) rögzítésre kerül, hogy az egészséget veszélyeztető helyzet (krízis) esetén az életmentő, illetve a további súlyos vagy maradandó egészségkárosodás megelőzését biztosító

tevékenységek közül melyeket kellett elvégezni

(4) a rendkívüli esetek rögzítése

(5) a sztrájk időtartamának elmúltával a naplóba bejegyzésre kerül: „SZTRÁJK VÉGE”

(6) a „Segítségnyújtás a kialakult veszélyhelyzet elhárításában” szerinti megjelenést a szokásos módon igazoltatni kell az igénybe vevővel.

2. 2 óránál hosszabb, de legfeljebb 5 napos sztrájk alkalmával

a) a 2 órás sztrájk alkalmával 1) a)-e) pontban végzett tevékenységek, továbbá

– mosdatás

– öltöztetés

– inkontinens beteg ellátása

– száj, fog és protézisápolás

– bőrápolás (inkontinencia termék alatti bőrfelületre korlátozva)

– folyadékpótlás, étkeztetés

– mozgatás ágyban

– decubitus megelőzés

Mpk.X.10.116/2020/6.

- felületi sebkezelés
 - sztómazsák cseréje
 - gyógyszer kiváltása (halaszthatatlan esetben)
 - hely- és helyzetváltoztatás segítése lakáson belül
- b) azon igénybe vevő esetén, aki egyedül él, vagy akivel együtt él a szintén házi gondozás keretében gondozásban részesül

(1) a határidőhöz kötött (halaszthatatlan) hivatalos ügyek intézése

(2) a szokásos időpontban bevásárlás, ami az alapvető élelmiszerek beszerzésére korlátozódik, a következő bevásárlás időpontjáig elegendő mennyiségben (az élvezeti cikkek beszerzése, így a szeszes ital, üdítőital, kávé, dohányáru, édesség, gyümölcsök, valamint a tisztítószeres és tartós fogyasztási cikkek beszerzését szüneteltetni kell)

3. 5 napot meghaladó sztrájk alkalmával

a) a 2 óránál hosszabb, de legfeljebb 5 napos sztrájk alkalmával végzett tevékenységek, továbbá – az egészség megőrzésére irányuló aktív szabadidős tevékenységben való közreműködés hetente egyszeri alkalommal

- fürdetés (hetente egyszer)
- ágyazás, ágyhúzás (kéthetente egyszer)
- haj-, arcszőrzet ápolása (hetente egyszer)
- körömápolás, bőrápolás

II. A még elégséges szolgáltatás a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális alapszolgáltatást biztosító szolgáltatónál – jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban és diszpécserszolgálatnál

a) A gondozottat és hozzátartozóját a szolgáltató a helyileg szokásos módon, előzetesen tájékoztatja a sztrájk időtartamáról, az elégséges szolgáltatás terjedelméről.

b) Jelzés esetén az eljárási rendnek (előírásoknak) megfelelő intézkedéseket meg kell tenni, ezen belül:

- (1) orvos, mentő hívása
- (2) a helyzetnek megfelelő helyi eljárásrend (protokoll) betartása, a segítségnyújtás a folyamat leírásának megfelelően
- (3) az orvosi utasítás végrehajtása
- (4) a tűzoltóság, rendőrség hívása

c) Eseménynapló vezetése az alábbiak szerint:

(1) a naplóba nagybetűs írással bejegyzésre kerül „SZTRÁJK” és annak ideje

(2) a sztrájk ténye műszakonként bejegyzésre kerül

(3) zárva tartás rögzítése, továbbá a „jelzés esetén az eljárási rendnek (előírásoknak) megfelelő intézkedéseket meg kell tenni” alatt szereplő tevékenységek közül melyeket kellett adott helyen elvégezni.

(4) a sztrájk időtartamának elmúltával a naplóba történő bejegyzés: „SZTRÁJK VÉGE”

III. A még elégséges szolgáltatás hajléktalanok nappali ellátása esetén

A sztrájk ideje alatt végzett tevékenységek:

- a) életet veszélyeztető helyzet kialakulásának elkerülését jelentő tevékenységek
- b) állandó felügyelet biztosítása nyitvatartás esetén
- c) az ügyfelek tájékoztatása a legközelebbi nyitva lévő melegedési lehetőségről

Minden munka felfüggeszthető a sztrájk ideje alatt végzett tevékenységek kivételével. Az intézményben fogadott ellátottak vonatkozásában, az alábbi tevékenységek elmaradnak:

- foglalkoztatás
- fent járó ellátottaknak étel felszolgálása, szennyes edény összeszedése, mosogatás

Mpk.X.10.116/2020/6.

- takarítás
- karbantartói tevékenység
- személyszállítás
- orvoshoz kísérés
- ügyintézés
- dokumentáció vezetése
- mentálhigiénés tanácsadás, konzultáció

Események dokumentálása:

Eseménynapló vezetése, a naplóba bejegyzésre kerül a „SZTRÁJK” és annak ideje. A naplóba rögzítésre kerül, mely tevékenységek maradnak el. Ezen felül az ellátást igénylő akut és rendkívüli esetek kerülnek beírásra.

IV. A még elégséges szolgáltatás a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális alapszolgáltatást biztosító szolgáltatónál – alapszolgáltatásban:

1. Legfeljebb 2 órás vagy figyelmeztető sztrájk alkalmával

a) A teljes szolgáltatás szünetelhet, amennyiben a sztrájk tartamába esik a szolgáltatás nyújtásának időpontja. A szünetelés azonban nem eredményezheti, hogy az étkeztetés ellátásban részesülő személyek a napi egyszeri meleg étkezéshez ne jussanak hozzá.

b) A gondozottat és hozzátartozóját a szolgáltató a helyileg szokásos módon, előzetesen tájékoztatja a szolgáltatás sztrájk miatti elmaradásáról, a sztrájk időtartamáról, az elégséges szolgáltatás terjedelméről.

c) amennyiben fogadják az igénybe vevőket, az alábbiak betartása:

ca) az életet, az egészséget, a testi épséget vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztető helyzet megelőzését biztosító ellátás:

(1) segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőt érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében

(2) akut rosszullét kezelése, a helyben szokásos eljárásrendnek megfelelően (pl. életfunkciók ellenőrzése), orvos értesítése

cb) az egészséget veszélyeztető helyzet (krízis) esetén az életmentő, illetve a további súlyos vagy maradandó egészségkárosodás megelőzését biztosító ellátás:

(1) segítségnyújtás a kialakult veszélyhelyzet elhárításában

(2) orvos, mentő hívása

(3) a helyzetnek megfelelő helyi eljárásrend (protokoll) betartása

(4) az orvosi utasítás végrehajtása

cc) az életet, a testi épséget vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztető helyzet esetén, a kialakult helyzetnek megfelelően

(1) a helyben alkalmazott szabályzat szerinti eljárásrend maradéktalan betartása (pl. tűzriadó, kiürítési terv)

(2) a tűzoltóság, rendőrség hívása

d) Dokumentáció vezetése

(1) a dokumentációba bejegyzésre kerül a „SZTRÁJK” és annak ideje

(2) a sztrájk ténye műszakonként bejegyzésre kerül

(3) a naplóba rögzíteni kell a zárva tartást, vagy az életet, az egészséget, a testi épséget vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztető helyzet (krízis) esetén az életmentő, illetve a további súlyos vagy maradandó egészségkárosodás megelőzését biztosító ellátásokkal összefüggő rendkívüli eseteket.

(4) a sztrájk időtartamának elmúltával a dokumentációba be kell jegyezni: „SZTRÁJK VÉGE”

2. 2 órát meghaladó sztrájk alkalmával

Mpk.X.10.116/2020/6.

a) a 2 órás sztrájk esetén végzett tevékenységek azzal a kivétellel, hogy „a teljes szolgáltatás szünetelhet, amennyiben a sztrájk tartamába esik a szolgáltatás nyújtásának időpontja”

V. A még elégséges szolgáltatás a személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást (bentlakást) nyújtó intézményekben

1. Legfeljebb 2 órás vagy figyelmeztető sztrájk alkalmával

a) A gondozottat és hozzátartozóját a szolgáltató a helyileg szokásos módon, előzetesen tájékoztatja a szolgáltatás sztrájk miatti elmaradásáról, a sztrájk időtartamáról, az elégséges szolgáltatás terjedelméről.

b) Az életet, az egészséget, a testi épséget vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztető helyzet megelőzését biztosító ellátás:

- az állandó felügyelet
- segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőt érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében
- akut rosszullét kezelése a helyben szokásos eljárásrendnek megfelelően, orvos értesítése
- az orvos által kötelezően előírt szakápolási feladatok elvégzése
- a váladékkal szennyezett textília cseréje
- a váladékkal szennyezett felületek fertőtlenítése
- a megfelelő környezeti hőmérséklet (fűtés) biztosítása
- vezetékes ivóvíz biztosítása

c) Az egészséget veszélyeztető helyzet (krízis) esetén az életmentő, illetve a további súlyos vagy maradandó egészségkárosodás megelőzését biztosító ellátás:

- segítségnyújtás a kialakult veszélyhelyzet elhárításában
- orvos, mentő hívása
- a helyzetnek megfelelő helyi eljárásrend betartása
- az orvosi utasítás végrehajtása

d) Az életet, a testi épséget vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztető helyzet esetén, a kialakult helyzetnek megfelelően:

- a helyben alkalmazott szabályzat szerinti eljárásrend maradéktalan betartása,
- a tűzoltóság, rendőrség hívása.

Eseménynapló vezetése:

- naplóba bejegyzésre kerül a „SZTRÁJK” és annak ideje
- a sztrájk ténye műszakonként bejegyzésre kerül
- naplóban rögzítendő, hogy az életet, az egészséget, a testi épséget vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztető helyzet megelőzését biztosító ellátás alatt szereplő tevékenységek közül melyeket kellett elvégezni
- naplóban rögzítendő az egészséget veszélyeztető helyzet (krízis) esetén az életmentő, illetve a további súlyos vagy maradandó egészségkárosodás megelőzését biztosító ellátással, az életet, a testi épséget vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztető helyzettel kapcsolatos rendkívüli esetek
- a sztrájk időtartamának elmúltával a naplóba bejegyzésre kerül a „SZTRÁJK VÉGE”

2. 2 órát meghaladó, de legfeljebb 5 napos sztrájk alkalmával

a) A 2 órás sztrájk alatt felsoroltak, valamint

b) további az életet, az egészséget, a testi épséget vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztető helyzet megelőzését biztosító ellátás:

- az önállóan táplálékbevitelre képtelen személyek etetése, itatása a szükséges gyakorisággal
- ételek adagolása
- a korlátozott mozgásképességű személyek részére az étel és folyadék felszolgálása, a szokásos időben a szennyes edény összeszedése

Mpk.X.10.116/2020/6.

- a mozgásképtelen személyek mobilizálása
- inkontinencia esetén az inkontinencia-termék cseréje, a bőr védelme, az arra önállóan képtelen személyek esetén
- a váladékkal szennyezett textília cseréje
- a váladékkal szennyezett felületek fertőtlenítése
- a megfelelő környezeti hőmérséklet (fűtés)
- vezetékes ivóvíz
- járdák jégmentességének biztosítása, továbbá
- a határidőhöz kötött (halaszthatatlan) hivatalos ügyek intézése
- kétnaponta fekvők esetén fésülés
- háromnaponta tiszta ruhával való feltöltés, mosás, vasalás, környezeti rend biztosítása (ágyazás, takarítás)
- kétnaponta mosdatás.

3. 5 napot meghaladó sztrájk idején

a) Az 1 – 5 napos sztrájk alkalmával végzett tevékenységek, továbbá:

- hetente fürdetés, borotválás
- hetente ágyneműcsere

VI. Még elégséges szolgáltatás – a Család- és Gyermejjóléti Szolgálatokban és Központban:

A sztrájk ideje alatt az intézmények csak krízishelyzetben lévő gyermeket fogadnak. A gyermekek szüleit a sztrájkról előzetesen tájékoztatni kell.

A sztrájk idején elvégzendő tevékenységek:

- Az intézmény készenléti szolgálatot biztosít (állandóan hívható telefonszám biztosításával, egy munkatárs bevonásával).
- A felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása.
- A magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, a szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermek speciális segítése.
- Ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek, lakóhelyére történő visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének kezdeményezése.
- Gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál jelzés, hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.
- A válsághelyzetben levő várandós anya részére tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.
- A születendő gyermeke felnevelését nem vállaló, válsághelyzetben levő várandós anya tájékoztatása a nyílt és a titkos örökbefogadás lehetőségéről, joghatásairól, valamint a nyílt örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezetek, illetve a nyílt örökbefogadást elősegítő és a titkos örökbefogadást előkészítő területi gyermekvédelmi szakszolgálatok tevékenységéről és elérhetőségéről.
- A válsághelyzetben levő várandós anya részére tájékoztatás az őt, illetve a magzatot megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról, szükség esetén segítségnyújtás a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájárulásban.
- Közreműködés a válsághelyzetben levő várandós anya problémáinak rendezésében
- Tájékoztatja az illetékes védőnőt, ha a várandós anya válsághelyzetben van.

Mpk.X.10.116/2020/6.

– Gyámhivatal felé jelzés, ha az általa gondozott családban hozzátartozók közötti erőszak veszélyét észleli.

– Krízishelyzet esetén jelzés a gyámhivatal felé.

- A kórházi szociális munka keretében a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel együttműködve a válsághelyzetben lévő anyának és gyermekének segítése, valamint a gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén a Gyvt. 17. § (2) bekezdése szerinti intézkedések megtétele.

1. 1 -5 napos sztrájk alkalmával

– Az intézmény készenléti szolgálatot biztosít (állandóan hívható telefonszám biztosításával, egy munkatárs bevonásával).

– A fenti krízishelyzetek elhárítását kivéve az intézmény nem fogadja az ellátottakat.

2. 5 napot meghaladó sztrájk alkalmával

– Az intézmény készenléti szolgálatot biztosít (állandóan hívható telefonszám biztosításával, egy munkatárs bevonásával).

– A fenti krízishelyzetek elhárítását kivéve minden munka felfüggeszthető, az intézmény nem fogadja az ellátottakat.

– Az intézmény a helyi sztrájkbizottsággal egyeztetve, kizárólag 13 óra után fogad ellátottat, amiről jegyzőkönyvet készít.

VII. Még elégséges szolgáltatás – a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás esetén:

A sztrájk ideje alatt az intézmények csak krízishelyzetben lévő ügyfelet/gyermekeket fogadnak. A gyermekek szüleit a sztrájkról előzetesen tájékoztatni kell.

A sztrájk idején elvégzendő tevékenységek:

– Az intézmény ügyeleti szolgálatot biztosít (szolgálatonként egy-egy munkatárs bevonásával).

– A felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása.

– Ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek, lakóhelyére történő

– visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének kezdeményezése.

– Gyermek veszélyeztetettsége esetén azonnali intézkedés a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

– A születendő gyermeke felnevelését nem vállaló, válsághelyzetben lévő várandós anya tájékoztatása a nyílt és a titkos örökbefogadás lehetőségéről, joghatásairól,

– valamint a nyílt örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezetek, illetve a nyílt örökbefogadást elősegítő és a titkos örökbefogadást előkészítő területi gyermekvédelmi szakszolgálat tevékenységéről és elérhetőségéről.

1. 1 -5 napos sztrájk alkalmával

– Az intézmény ügyeleti szolgálatot biztosít (állandóan hívható telefonszám biztosításával, szolgálati áganként egy munkatárs bevonásával).

– A fenti krízishelyzetek elhárítását kivéve az intézmény nem fogadja az ellátottakat.

2. 5 napot meghaladó sztrájk alkalmával

– Az intézmény ügyeleti szolgálatot biztosít (állandóan hívható telefonszám

biztosításával, szolgálati áganként egy munkatárs bevonásával).

– A fenti krízishelyzetek elhárítását kivéve minden munka felfüggeszthető, az intézmény nem fogadja az ellátottakat.

– Az intézmény a helyi sztrájkbizottsággal egyeztetve, kizárólag 13 óra után fogad ellátottat,

Mpk.X.10.116/2020/6.

amiről jegyzőkönyvet készít.

- [9] A bíróság mindenképp előbb abban a kérdésben foglalt állást, hogy különleges jogrend idején a jelen nem peres eljárás érdemben lefolytatható-e. E körben arra a jogkövetkeztetésre jutott, hogy az egyes bírósági nem peres eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (Pnp.) 1. § (1) bekezdés alapján alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) rendelkezései nem adnak lehetőséget automatikusan olyan esetekre, ha rendkívüli jogrendet vezetnek be az eljárás szünetelésére, felfüggesztésére, megszüntetésére vagy félbeszakítására. Sem a 41/2020. (III.11.) Korm. rendelet, sem a rendkívüli ítélkezési szünetet elrendelő 45/2020. (III.14.) Korm. rendelet nem tesz külön rendelkezést a határidők folyásáról, a Pnp. 1. § (7) bekezdése pedig előírja, hogy nem peres eljárásokban a Pp. ítélkezési szünetre vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatóak, ezért az eljárás lefolytatásának és az érdemi döntés meghozatalának jogszabályi akadálya nincs.
- [10] A bíróság szerint mivel a jelen eljárás tárgya a még elégséges szolgáltatás megállapítása egy jövőben (a kérelmezők által megjelölt időpontban) megtartandó sztrájkra, és nem az, hogy a jelen rendkívüli helyzetben jogszerű-e sztrájkot tartani, önmagában a rendkívüli jogrend bevezetése nem ad alapot a kérelem érdemi elutasítására. Ezért a bíróságnak érdemben kell döntenie abban a kérdésben, hogy a kérelmezők által megjelölt szociális és gyermekvédelmi területen dolgozó alkalmazottakat érintő, a kérelemben felsorolt időpontban tartandó sztrájk esetén mi az a még elégséges szolgáltatás, amelyet a sztrájk idején is biztosítani kell.
- [11] A bíróság megállapította, hogy a kérelmezők kérelmükben a kötelezettségüknek eleget téve a még elégséges szolgáltatás mibenlétére az általuk megjelölt intézményi körben konkrét javaslatokat tettek. A javaslat tárgyi, személyi és időbeli bontásban a kellő részletességgel tartalmazza azokat a tevékenységeket, amelyek elvégzése esetén ezeknek a lakosságot alapvetően érintő tevékenységeknek a körében az élet és vagyon védelme sztrájk idején továbbra is biztosítható. A kérelmezett azonban a kérelem kézhezvételét követően saját javaslattal nem állt elő, a még elégséges szolgáltatás kérdésében ajánlatot nem tett. Ezért a bíróság a még elégséges szolgáltatás mértékéről a kérelmezők ajánlata alapján és a kérelmezett észrevételei figyelembevételével döntött.
- [12] Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a munkabeszüntetés joga alkotmányos alapjog, ezért nem fogadható el a kérelmezett azon álláspontja, amely szerint a szociális és gyermekvédelmi területen – az ellátott csoportok súlyos veszélyeztetése nélkül – a még elégséges szolgáltatások köre csak az egyes szakmai előírások teljes körű betartása mellett lehetséges. A kérelmezett javaslata a kérelemmel érintett körben csaknem a sztrájkjog tilalmát jelentené. Amennyiben a jogalkotó a szociális szolgáltatások körében nem tartotta volna elfogadhatónak a sztrájkot, abban az esetben erre a körre is kiterjesztette volna a törvényi tilalmat. Ennek hiányában a még elégséges szolgáltatás lehet az a tényező, amely a sztrájkjognak ezeken a területeken meghatározott módon korlátot szab. A kérelmezők ezt szem előtt tartva adták meg ajánlatukat, amely a bíróság megítélése szerint megfelelt annak az elvárható követelménynek, hogy sztrájk esetén az azzal érintettek mindig megfelelő tájékoztatást kapjanak, és az ellátásokat igénybe vevők élete, egészsége és testi épsége ne kerüljön veszélybe.
- [13] Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint a sztrájk joga olyan alapvető munkavállalói jog, amelyet kiüresíteni nem lehet, azaz a még elégséges szolgáltatás követelménye címén a majdnem teljes szolgáltatás nyújtása nem várható el. A szociális és gyermekvédelmi területen a még elégséges szolgáltatások körét az egyes szakmai előírások teljes körű betartása nem jelentheti, mivel ez tartalmában a kérelmezettek sztrájkjogának tilalmát jelentené.
- [14] Az elsőfokú bíróság az egyes speciális területek tekintetében a kérelmezett észrevételei alapján a kérelmező ajánlatától eltérően állapította meg a még elégséges szolgáltatás mértékét, melyet

Mpk.X.10.116/2020/6.

részletesen indokolt, így eltért a határozatának rendelkező része a kérelmezők ajánlatától a házi segítségnyújtás tekintetében legfeljebb 2 órás vagy figyelmeztető sztrájk esetén, hajléktalanok nappali ellátása tekintetében 1-5 napos sztrájk alkalmával, valamint annak rögzítésével, miszerint a szociális alapszolgáltatásnál biztosítani szükséges a még elégséges szolgáltatás területén az étkeztetés szolgáltatást igénybe vevő ellátottak napi egyszeri meleg étkezéshez jutását.

A másodfokú határozat

- [15] Az elsőfokú végzés ellen kizárólag a kérelmezett terjesztett elő fellebbezést. A kérelmezett fellebbezésében elsődlegesen a járványügyi vészhelyzetre hivatkozott, arra, hogy álláspontja szerint ilyen helyzetben nincs helye sztrájkoknak.
- [16] A Fővárosi Ítéltábla 2020. május 25-én kelt 1.Mpkf.35.044/2020/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta, és a kérelmezők kérelmét elutasította.
- [17] A másodfokú bíróság szerint a járványügyi vészhelyzetet, és a különleges jogrend bevezetését a még elégséges szolgáltatás megállapításakor is vizsgálni szükséges.
- [18] A másodfokú bíróság abban egyetértett az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával, miszerint az irányadó eljárási szabályok alapján az eljárás lefolytatásának és az érdemi döntés meghozatalának jogszabályi akadálya nincs. Abban is egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, hogy nem kell a tervezett sztrájk jogszerűségét, illetve jogellenességét az adott eljárásban vizsgálni. A rendkívüli jogrend bevezetése esetén azonban a bíróságnak fokozott felelősséggel kell vizsgálni a még elégséges szolgáltatásokra vonatkozó kérelmet. Az adott eljárásban is szükséges vizsgálni azt, hogy a rendkívüli helyzetben jogszerű-e sztrájkot tartani. A határozat indokolása utalt arra, hogy a járványügyi helyzet a másodfokú végzés meghozatalának időpontjában még mindig fennáll, és nem lehet azt előre tudni, hogy a kérelmezők által megjelölt időpontokban hatályos lesz-e még a hivatkozott kormányrendelet. Ezért a kialakult járványügyi helyzetre tekintettel nem lehet felelős döntést hozni arra vonatkozólag, hogy a kérelmezők által megjelölt időpontok sztrájk megtartására alkalmasak-e. A jelen járványügyi vészhelyzetben a sztrájk megtartásának nincs helye az életet, az egészséget, illetve a testi épséget közvetlenül fenyegető közegészségügyi körülmények miatt.
- [19] Az ítéltábla utalt arra is, hogy a kérelmezők előadásából levonható az a következtetés, hogy ők is tisztában vannak azzal, hogy amíg a járványveszély fennáll, a sztrájk nem tartható meg figyelemmel a Sztrájkvt. 3. § (3) bekezdésére. A kérelmezők nem is tudnának megjelölni olyan időpontot, amellyel kapcsolatban meg lehetne állapítani, hogy akkor jogszerűen megtartható a sztrájk, mivel előre nem látható, hogy a járványügyi helyzet meddig fog fennállni. Jogszerű időpont megjelölése hiányában pedig a kérelem nem határozott, azaz nem felel meg a Pp. 170. §-ában foglaltaknak. Azért sem felel meg a kérelem e rendelkezésben meghatározottaknak, mivel nem tér ki külön arra, hogy a nyári és a téli hónapokban milyen speciális ellátási tevékenységek kerülhetnek előtérbe. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ezért a tervezett sztrájk vonatkozásában az időbeliségnek fokozott jelentősége van.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [20] A jogerős végzés ellen a kérelmezők nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérték annak „megváltoztatását” kérték és a még elégséges szolgáltatás mértékének kérelmük szerinti megállapítását, másodlagosan a jogerős végzés hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását kérték új eljárás lefolytatására és érdemi döntés meghozatalára.
- [21] A kérelmezők megsértett jogszabályhelyként az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdése, XVII. cikk (2) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, a Pp. 2. § (2) bekezdése,

Mpk.X.10.116/2020/6.

5. § (1) bekezdése, 170. §, és 424. § (3) – (6) bekezdése, valamint a Sztrájkvt. 3. § (3) bekezdése és 4. § (3) bekezdése megsértését jelölték meg.

- [22] A kérelmezők érvelése szerint a különleges jogrend bevezetésére 2020. március 11-én, pontosan egy hónappal azt követően került sor, hogy beadták a még elégséges szolgáltatás megállapítása iránti kérelmüket. Az abban megjelölt lehetséges sztrájk időpontokat a másodfokú bíróság döntése úgy minősítette jogellenesnek, hogy a kérelem előterjesztésekor a döntés jogalapját képező jogszabályi rendelkezések még csak nem is léteztek. Mindez azt jelenti, hogy az eljárás során bekövetkezett jogszabályi változásokat – melyekkel a kérelmezők észszerűen nem számolhattak a kérelem előterjesztésekor – a kérelmezők hátrányára értékelte az ítélőtábla. A kérelem annak előterjesztésekor minden jogszabályi előírásnak megfelelt, beleértve a Pp. 170. §-át is. A másodfokú bíróság döntése ezért a kérelmezők álláspontja szerint a jogállamiság és a jogbiztonság alapkövét, a tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint a visszaható hatály tilalmának követelményét megsértve állapította meg a megjelölt időpontok jogellenességét, ezért pedig a kérelem határozatlanságát. A kérelmezők hangsúlyozták, hogy kérelmükhöz kötve voltak, a nem peres eljárás közben utóbb nem módosíthatták a lehetséges sztrájk időpontokat, amelyeket a kérelmezők hivatalosan 2019. decemberben átadtak a kérelmezettnek a 2020. évre irányadó egyeztetés kezdetekor.
- [23] A kérelmezők jogi álláspontja szerint az ítélőtábla tévesen értelmezte a Sztrájkvt. 3. § (3) bekezdésének, valamint 4. § (3) bekezdésének kapcsolatát is. A Sztrájkvt. 3. §-a azokat az eseteket sorolja fel, amikor a sztrájk jogellenes lesz. A még elégséges szolgáltatás megállapítása a sztrájk jogszerű megtartásának előfeltétele mint a Sztrájkvt. 3. § (3) bekezdésében rögzített tilalmi záradék. Attól, hogy a még elégséges szolgáltatás megállapításra került, még számos okból lehet jogellenes egy sztrájk. Ez a tilalmi klauzula azonban nem tárgya jelen nem peres eljárásnak. Az eljárás tárgya kizárólag a még elégséges szolgáltatás mértékének megállapítása, ezért a másodfokú bíróság a sztrájk törvénnyel kapcsolatos értelmezésével túlterjeszkedett az eljárás keretein, és a még elégséges szolgáltatás megállapításának kérdésköréhez nem tartozó körülményt vont be a vizsgálódás tárgyába.
- [24] A kérelmezők szerint a másodfokú bíróságnak az időjárással kapcsolatos észrevételei több okból is elfogadhatatlanok. Az évszakoknak és az aznapi időjárásnak ugyanis nincs jogi relevanciája a kérelem határozottságát érintően, azért került sor több időpont megjelölésére, mert nem tudhatták előre a kérelmezők, hogy az eljáró bíróságoknál – a Sztrájkvt. szerinti szigorú határidős szabályai ellenére – mikor születik döntés a még elégséges szolgáltatás tárgyában, illetve a sztrájkkövetelések mikorra teljesülnek. Amennyiben a másodfokú bíróság a hajléktalan ellátás körében aggályosnak tartotta a kérelmet, akkor pusztán azon ágazat tekintetében kellett volna megállapítani a kérelem megalapozatlanságát. A megjelölt területek jelentős részénél azonban semmilyen jelentősége nincs annak, hogy tél vagy nyár van, hideg vagy meleg, vagy enyhe idő, ugyanis a tevékenység végzése többnyire épületekben történik.
- [25] A kérelmezett felülvizsgálati ellenkérelmében „a felülvizsgálati kérelem elutasítását” és a jogerős végzés „helybenhagyását” kérte. Hivatkozása szerint a kérelmezőknek a még elégséges szolgáltatás mértékére és feltételeire vonatkozó ajánlatával kapcsolatban megfogalmazott észrevételeit szóban és írásban a felek közötti tárgyalás és a nem peres eljárás keretei között már többször kifejtette, azonban ezek az észrevételek a kérelmezők ajánlatában nem jelentek meg, ezért a kérelmezett részéről a még elégséges szolgáltatás mértékére és feltételeire vonatkozó kérelmezői ajánlat továbbra is elfogadhatatlan. A kérelmezettek ajánlatával szemben a kérelmezetti ajánlat nem lehet más, mint a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi területen a még elégséges szolgáltatások mértékét és feltételeit meghatározó jogszabályokban és az egyes szakmai előírásokban rögzítettek. Hangsúlyozta továbbá, hogy ebben a 2019. óta tartó

Mpk.X.10.116/2020/6.

folyamatban egy olyan helyzet alakult ki, amelyre vonatkozóan a Sztrájkvt. rendelkezései nem, vagy legalábbis nehezen alkalmazhatóak.

- [26] A kérelmezett sérelmezte azt, hogy a kérelmezők kérelme nem vette figyelembe a 2015. óta eltelt időszakban hatályba lépett, vagy módosult jogszabályi rendelkezéseket. Ezért amennyiben a bíróság a kérelmezők javaslata alapján hozta volna meg a döntését, 2020. kilenc hónapjában bármikor előállhatott volna, illetve előállhat olyan helyzet, melynek eredményeként egy esetleges sztrájk idején olyan szolgáltatási elemek maradnának el, kerülnének minimális szinten ellátásra, mely 2020-ban az életet veszélyeztető helyzetek elhárításában jelentős szerepet játszanak. Tény ugyanis, hogy Magyarország Kormánya 2020 márciusában a 40/2020. (III.11.) Korm rendelettel, 2020 novemberében pedig a 478/2020. (XI.3.) Korm rendelettel az élet és vagyónbiztonságot veszélyeztető, tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV2 koronavírus világjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében az ország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki. A köztes időszakban pedig a 83/2020. (VI.17.) Korm rendelettel a kormány szintén Magyarország egész területére egészségügyi válsághelyzet elrendelésével vezetett be járványügyi készültséget. Ezért a kérelmezett álláspontja továbbra is az, hogy a még elégséges szolgáltatás mértéke és feltételei nem állapíthatók meg a sztrájk időpontjától függetlenül, mert a szociális ágazatban az időbeliségnek az egyes szolgáltatási elemek tekintetében jelentősége van. A sztrájk idején biztosítandó még elégséges szolgáltatások mértéke és feltételei nem határozhatók meg úgy, hogy abban a sztrájk megtartására alkalmas időpont nem játszik szerepet.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [27] A felülvizsgálati kérelem a következők szerint megalapozott.
- [28] A Kúria a jogerős végzést a Pp. 423. § (1) bekezdése értelmében kizárólag a felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok tekintetében vizsgálta.
- [29] Az elsőfokú bíróság határozata indokolásában utalt arra, hogy a még elégséges szolgáltatás megállapítása tárgyban indult nem peres eljárásban a kérelmezett kérte a tervezett sztrájk jogellenességének megállapítását, de e kérelem tárgyában érdemi döntést nem hozott, kizárólag a kérelmezett észrevételeként vette figyelembe ezt a nyilatkozatot, amikor indokolta, miszerint az eljárás tárgya nem az, hogy vészhelyzetben lehet-e jogszerűen sztrájkot tartani. A másodfokú bíróság a kérelmezett fellebbezése folytán eljárva a jogszerűség és a jogellenesség kérdését – tévesen – a még elégséges szolgáltatás megállapítása iránti kérelemmel szemben támasztott törvényi követelmények körében vizsgálta.
- [30] A felülvizsgálati eljárás tárgya a kérelmezők által kért még elégséges szolgáltatás megállapítása, a felülvizsgálati eljárás tárgyát – kérelem hiányában, illetve kérelemként értékelt kérelmezetti nyilatkozat miatt és érdemi döntés hiányában – a tervezett sztrájk jogszerűségében való állásfoglalás nem képezte.
- [31] Az elsőfokú bíróság a még elégséges szolgáltatásról szóló döntése meghozatalakor figyelembe vette a kérelmezők észrevételeit, és a még elégséges szolgáltatást a kérelmezők kérelmétől részben eltérően állapította meg, jóllehet az érdemi határozat az ezt meghaladó kérelem elutasításáról nem rendelkezett. A kérelmezők az elsőfokú határozat ellen fellebbezéssel nem éltek, ennek ellenére a felülvizsgálati kérelmükben a még elégséges szolgáltatás kérelmük szerinti megállapítását kérték, melyet a Kúria – fellebbezés hiányában – már nem vizsgálhatott. A jogerős végzés ugyanis csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt. Amely kérdéssel a korábban eljáró bíróságok erre irányuló kérelem hiányában nem foglalkozhattak, azzal kapcsolatban jogszabálysértést sem követhettek el. A kérelmezők felülvizsgálati kérelme egyébként sem tartalmaz indokolást arra

Mpk.X.10.116/2020/6.

nézve, hogy miért nem az elsőfokú határozat helybenhagyását kérték a jogerős határozat hatályon kívül helyezése mellett (Pp. 413. § (1) bekezdés b) pont).

- [32] A kérelmezők a felülvizsgálati kérelmükben megalapozottan hivatkoztak arra, hogy a nem peres eljárásban alkalmazandó, a Pp. 170. §-ában szabályozott előírásoknak a még elégséges szolgáltatás megállapítására irányuló kérelmük megfelelt. A kérelem tartalmazta, hogy a felek előzetesen többször tárgyaltak, a kérelmezők már 2019-ben részletes ajánlatot adtak a tervezett sztrájkhoz, amit aktuális változásokkal 2020-ra is fenntartottak, megjelölték a kérelmezett elutasító álláspontját, továbbá az ágazat hét területére részletesen lebontva, időbeli eltéréseket figyelembe vevő szakmai javaslatokat adtak.
- [33] Az eljárásban a felek nyilatkozatai nem érintették a kérelem Pp. 170. §-ának való megfelelést, ezért a kérelmezők a felülvizsgálati kérelmükben helyesen hivatkoztak a Pp. 2. § (2) bekezdése sérelmére a kérelemhez és a felek nyilatkozataihoz kötöttséget illetően.
- [34] Azok az indokok, amelyekre a Pp. 170. §-a megsértése körében a másodfokú bíróság hivatkozott (végzés (33) és (34) bekezdései) egyébként sem vonhatók a kérelemmel szemben támasztott olyan követelmények körébe, amelyet a Sztrájkvt. 4. § (2) bekezdése alapján nem peres eljárásban megállapítani kért még elégséges szolgáltatásra vonatkozó kérelemnek tartalmaznia kell.
- [35] A Sztrájkvt. 4. § (3) bekezdése szerint a még elégséges szolgáltatás mértékét és feltételeit törvény megállapíthatja. Törvényi szabályozás hiányában a sztrájkot megelőző egyeztetés során kell a még elégséges szolgáltatás mértékéről és feltételeiről megállapodni; ebben az esetben a sztrájk akkor tartható meg, ha a felek a megállapodást megkötötték, vagy ennek meghíúsulása esetén bármelyikük kérelmére a közigazgatási és munkaügyi bíróság jogerős határozata megállapította a még elégséges szolgáltatás mértékét és feltételeit.
- [36] Az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott a Kúria a sztrájkjog gyakorlásának egyes kérdéseiről szóló 1/2013. (IV.8.) KMK véleményére, és helyesen alkalmazta az abban foglaltakat. A KMK vélemény II/3. pontja szerint a még elégséges szolgáltatás mértékéről és feltételeiről a közigazgatási és munkaügyi bíróság a felek által megtett ajánlatok mérlegelésével, az egyik fél által tett végső ajánlat elfogadásáról rendelkező határozat meghozatalával dönthet. A KMK vélemény ezen pontjához fűzött indokolás szerint a nem peres eljárásban biztosított szűk határidőre tekintettel a felektől különösen elvárható, hogy – megállapodás hiányában – a bíróság előtti eljárásban a munkajogi alapelveknek (így a jóhiszeműség, tisztesség, kölcsönös együttműködési kötelezettség, rendeltetésszerű joggyakorlás) megfelelő, komoly, szakmailag kellően alátámasztott nyilatkozatot tegyenek a még elégséges szolgáltatás mértékére és feltételeire, amelyeket az előzetes egyeztetés során kölcsönösen értékelték a megegyezés szándékával, annak tudatában, hogy amennyiben ennek, valamint a Sztrájkvt. 3. § (3) bekezdés szerint tilalomnak – miszerint nincs helye sztrájknak, ha az az életet, egészséget, a testi épséget, vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné, vagy elemi kár elhárítását gátolná – a végső ajánlat nem felel meg, a bíróság a döntését a másik fél végső javaslata szerint meghozhatja, vagy a kérelem elutasításáról dönthet.
- [37] A még elégséges szolgáltatásra vonatkozó törvényi szabályozás hiányában a bíróság csak az adott eljárással érintett sztrájk vonatkozásában dönthet a még elégséges szolgáltatásról, határozatával nem pótolhatja a törvényi rendelkezést, megállapításai a konkrét sztrájkköveteléssel érintett és tervezett sztrájkra vonatkoznak. (Mfv.II.10.598/2015/7. számú végzés)
- [38] Adott esetben a kérelmezők kérelmükben a szociális ágazat megjelölt területeire részletes javaslatot terjesztettek elő, differenciálva a különböző időtartamú sztrájkok esetében ellátandó feladatokat. A javaslat több ponton kitért arra, hogy az érintett területen biztosítani kell az életet,

Mpk.X.10.116/2020/6.

testi épséget, vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztető helyzet megelőzését szolgáló ellátást, egészséget veszélyeztető helyzetben milyen egészségkárosodást megelőző tevékenységet kell elvégezni.

- [39] A kérelmezett a tervezett sztrájkot illetően eltérő, lényegében az ajánlatot elutasító jogi álláspontjára tekintettel végleges és komoly szakmai javaslatot nem terjesztett elő, csupán az elsőfokú eljárás során a kérelmezők néhány javaslatára tett észrevételt.
- [40] A kérelmezettnek az az ajánlata, amely szerint a sztrájkjog az egyes szakmai előírások teljes körű betartása és csupán az adminisztratív feladatok ellátásának részbeni felfüggesztése mellett gyakorolható, tartalmában – ahogy arra helyesen az elsőfokú bíróság határozatának indokolása is utalt – a kérelmezők sztrájkjogának tilalmát jelentené. A még elégséges szolgáltatás ugyanis az adott szolgáltatás olyan mértékben való nyújtását jelenti, ami kielégíti a lakosság alapvető igényeit, ugyanakkor nem veszélyezteti a sztrájk célját, a nyomásgyakorlás sikerét.
- [41] A még elégséges szolgáltatás mértékéről és feltételeiről a kérelem benyújtásának időpontjában fennálló körülmények alapján lehet dönteni, így olyan körülmények figyelembevételével, amelyeket a kérelmező is ismert, illetve ismerhetett. A kérelmet nem lehet elutasítani arra hivatkozva, hogy a körülmények a kérelem benyújtását követően – akár lényegesen – megváltoztak, ezért a másodfokú bíróság jogi álláspontja téves, amikor a kérelmezők kérelmét abból a szempontból is értékelte, hogy abban nincs meghatározva előre a jogszerűen megtartható sztrájk időpontja. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság álláspontja volt helyes arról, hogy a még elégséges szolgáltatás megállapítására vonatkozó kérelmet a benyújtás időpontjában fennálló jogszabályok alapján kell elbírálni, és az nem utasítható el az időközben megváltozott körülményekre és jogszabályokra hivatkozással. A Sztrájkvtv. 4. § (3) bekezdése egyértelműen fogalmaz, mely szerint a sztrájkot megelőző egyeztetés során kell a még elégséges szolgáltatás mértékéről és feltételeiről megállapodni, ennek hiányában az egyeztetés tárgyát képező ajánlat vihető a bíróság elé, és a nem peres eljárásban előírt rövid határidők miatt a bíróság a megelőző egyeztetéseken megtárgyalt ajánlatokat tudja vizsgálni. A törvény által megszabott követelményeken nem változtathat az a körülmény, hogy az adott esetben a megismételt elsőfokú eljárás miatt a nem peres eljárás elhúzódott, és ennek időszakában következett be a kérelmezett és a másodfokú bíróság által hivatkozott újabb jogszabályok által elrendelt járványügyi vészhelyzet és különleges jogrend (a vészhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III.11.) Korm rendelet).
- [42] Az előbbiekből következően még a járványügyi vészhelyzet bekövetkezése, illetve bizonytalan ideig való fennállása sem eredményezheti azt, hogy egy, azt megelőző időpontban benyújtott kérelem a megváltozott körülmények, így a járványveszély alapján volna elbírálni. Ebből azonban az is következik, hogy az utóbb bekövetkezett körülmények – a még elégséges szolgáltatás megállapítása mellett is – eredményezhetik a tervezett vagy a megtartott sztrájk jogellenességét a Sztrájkvtv. 3. § (3) bekezdésébe ütközés miatt, vagy azért, mert a Sztrájkvtv. 1. § (3) bekezdésébe ütközően visszaélészerű lesz, amit a kérelmezők a felülvizsgálati kérelmükben maguk sem vitattak.
- [43] A Kúria korábban azonos tárgyú ügyben hozott Mfv.II.10.598/2015/7. számú végzésében már elvi élel rámutatott arra – figyelemmel a hivatkozott KMK véleményben kifejtettekre –, hogy a még elégséges szolgáltatás megállapítása iránti eljárásnak nem tárgya az, hogy a sztrájk a Sztrájkvtv. 3. § (3) bekezdésébe ütközik-e, mivel az ebben rögzített korlát nem a még elégséges szolgáltatást érinti, hanem kizárja a sztrájk jogszerű gyakorlásának lehetőségét. Tény azonban az, hogy nincs törvényi tiltás a munkabeszüntetésre a szociális ágazatra vonatkozóan.
- [44] Az előbbiekre tekintettel a Kúria nem értett egyet az ítéletábra jogi álláspontjával, amely szerint a még elégséges szolgáltatást a különleges jogrendre tekintettel kell megítélni, nem pedig a

Mpk.X.10.116/2020/6.

szokásos élethelyzetre tekintettel. Ez az álláspont akkor lenne megalapozottan vizsgálható, ha a kérelem benyújtására már a járványügyi vészhelyzet időszakában került volna sor.

- [45] A még elégséges szolgáltatás megállapítása körében a Sztrájkvtv. 3. § (3) bekezdésében rögzített korlát fennállta ezért nem értékelhető, mivel ez nem az elégséges szolgáltatások mértékét érinti, hanem kizárja az adott esetben a sztrájk gyakorlásának lehetőségét. A szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvényben, különösen az 56. §-ának, és a törvény ezt követő §-ainak a szociális szolgáltatásokra vonatkozó rendelkezéseiből, valamint a végrehajtási jogszabályokból, különösen a 1/2000. (I.07.) SzCsM rendeletben meghatározott szolgáltatások biztosításából nem következik a sztrájktevékenység tilalma, ilyen jogalkotói szándék ezekben nem jelenik meg. Olyan jogalkotói szándék sem fogalmazódott meg, amely a szociális ágazatban a még elégséges szolgáltatás törvényi megállapítására irányult volna. E jogszabályoknak nem címzettjei a sztrájkban résztvevők, és a tárgyük sem a még elégséges szolgáltatás.
- [46] Az ítéletábra tévedett akkor is, amikor a végzése indokolásában arra utalt, hogy a kérelem azért sem teljesíthető, mert abban nincs megjelölve külön-külön a nyári, illetve a téli időszakra vonatkozó még elégséges szolgáltatás eltérő tartalma. E tekintetben az elsőfokú bíróság jogszerűen érvelt azzal, hogy minden időszakban biztosítani kell az életet és testi épséget veszélyeztető helyzetek megelőzését, a még elégséges szolgáltatás a kérelem szerint biztosítható, illetve megfelel a Sztrájkvtv. 4. § (2) bekezdésében rögzített azon követelménynek, hogy a lakosságot alapvetően érintő tevékenységet el kell látni.
- [47] Téves a másodfokú bíróság azon álláspontja is, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta érdemben a még elégséges szolgáltatás megfelelőségét. Az elsőfokú végzés erre a 14. oldalon és a következő oldalakon részletesen kitért, a kellően konkrét kérelem egyes elemeit az egyes szociális ellátási területeken részletesen vizsgálta. Ezért az ítéletábra álláspontja alaptalan volt abban, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 364. § (4) bekezdését megsértve határozatát nem megfelelően indokolta. A másodfokú bíróságnak a kérelem hiányaként értékelt körülményekkel kapcsolatos álláspontja, mely szerint a járványhelyzet miatt a sztrájk tervezett időpontjai eleve jogellenessé teszik a sztrájkot, egyfelől a Pp. 170. §-ába ütközik, ugyanakkor sérti a Sztrájkvtv. 4. § (2) bekezdését is, mivel a Sztrájkvtv. 3. § (3) bekezdésében rögzített jogellenességi esetkörök vizsgálata nem része a még elégséges szolgáltatás megállapítása iránti eljárásnak.
- [48] Mindezekre tekintettel a Kúria a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a jogerős végzést hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

A döntés elvi tartalma

I. A még elégséges szolgáltatás megállapítására irányuló kérelmet a kérelem benyújtása időpontjában fennálló jogszabályok alapján kell elbírálni, és nem utasítható el az időközben megváltozott körülményekre és jogszabályokra hivatkozással.

II. A felek a még elégséges szolgáltatás megállapítása iránti nem peres eljárásban jogosultak és kötelesek komoly és szakmailag is alátámasztott ajánlatot tenni. Az ajánlat nem irányulhat a sztrájk megakadályozására a sztrájk célját ellehetetlenítő ajánlat tételével.

III. A még elégséges szolgáltatás megállapítása körében a Sztrájkvtv. 3. § (3) bekezdésében rögzített korlát fennállta nem értékelhető, mivel ez nem a még elégséges szolgáltatások mértékét érinti, hanem kizárja adott esetben a sztrájk gyakorlásának a lehetőségét.

Záró rész

- [49] A Kúria a Pp. 82. § (2)-(3) bekezdése és 83. § (1) bekezdése alapján döntött a kérelmezőket képviselő ügyvédeknek, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló

Mpk.X.10.116/2020/6.

32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján megállapított, általános forgalmi adót is magában foglaló ügyvédi munkadíjuk megfizetéséről.

- [50] A felek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja szerint teljes személyes illetékmentességet élveznek, ezért az Itv. 50. § (1) bekezdés b) pontja alapján meghatározott mértékű felülvizsgálati eljárási illetéket a kérelmezett helyett az állam viseli a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján.
- [51] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.
- [52] E végzés ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja kizárja.

Budapest, 2020. november 25.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró